

מאחד אחיך. זה מאב, מאחד מלמד זה מן האם לו, ומלמד שאחך מן האב קודם לאחך מן האם לו; וכן הפסק, וכן בפרפראות לם) יליף ליה כך אביון ר"ת להפך אותיות אב, מאחד אחיך ר"ת להיפך אותיות אם, והקדים הכתוב אב לאם ללמד שקודם לך במתנה. באחד שעריך. אם היה יושב בשער אחד ס) ולא היה זו ממקומו אז אינה מצווה לפרנסו מכאן אמרו אם היה אחד עני מחזור על הפתחים אין מוזקקין לו סא). ומ"מ בגמרא סב) אסיק אין נזקקין לו במתנה מרובה אבל מוזקקין לו במתנה מעוטת סג).

פסק תטו - תיח

(ח) כי פתוח תפתח [וגו']. בא ללמד פסק שיש ליתן לעני כפי מה שהוא רגיל ולפי מה שהוא מכובד, וכן בגמרא בפרק מציאת האשה סד) בההיא דאחי לקמיה דר' אמי א"ל במאי אתה סועד א"ל בתרנגולים פטומות ויין ישן וכו' וזהו די מחסורו אשר יחסר לו. ד"א די מחסורו ואין אתה מצוה להעשירו סא). אשר יחסר. בגמרא סח) מפרש אפי' עבד לררץ לפניו וסוס לרכוב עליו ומעשה בהלל הזקן וכו'. פסק מעשה בא לידי, וחייבתי הקהל להוליך העני ממקום למקום כפי מה שהוא צריך סו). לו. זה אשה שני' (בראשית ב יח) אעשה לו עזר כנגדו סו). ד"א אשר יחסר לו לפי מה שהוא חסר, הראוי לפת פת, והראוי

והרמב"ם בתשו' סי' קמח כתב הטעם דאסור לרפאות גוי וגם הא דאמרו הגוים לא מעלין ולא מורידין הוא משום ולא תחנם. ועי' ס' אורח משפט חו"מ סי' יז (לג:). ואי אמרינן דדוחה גם לאו דלא תחנם, ניחא נמי דברי הבכור שזר בפ' לגר אשר בשעריך תתנה שכתב דר"מ נמי סובר דלא תתן להם מתנת חנם והא דאיצטריך להקדים גר לגוי, הוא משום דפעמים דעבד ליה הגוי ניחא נפשא, משמע אבל לר' יהודה דהדברים ככתבן לגר בנתינה ולגוי במכירה, אפי' במקום דיש לומר דעבד ליה גוי ניחא נפשא נמי אסור ליתן לו כחנם, א"כ קשה למה מותר לפרנס עניי גוים. אלא צ"ל הטעם כמו שכתב רבינו דגדול השלום דוחה גם איסור דלא תחנם. וגם דעוד קשה דהא דדרשינן מלא תחנם לא תתן להם חניה בקרקע אסור אפי' במקום שיש לישראל ריוח במכירה אסור למכור בית או שדה לגוי וכן הא דאמרו דאסור להעלותן אפי' בשכר דאסור להחיותן, וכן אסור לרפותן אפי' בשכר אסור ולא התיירו אלא משום איבה וכמ"ש בתוס' ע"ז כו: ד"ה לאפוקי, וכדאיתא בע"ז כו. בשכר שרי להיות מילדת לגוים משום איבה. ולפי רבינו ניחא דמשום איבה ההיתר הוא משום דדוחה העשה דשלום הלאו דלא תחנם. לו) גיטין סא. לו) פי' אחיך סתם הוא מן האב, מאחד בא ללמד זה אח מן האם, ומלמד מאחד (מאח מן האם) אחיך (מן האב) קודם. ועי' ברבינו מיוחס עמוד עג וברבינו הלל על הספרי. לח) ספרי ולקח טוב. לט) ספר הפרפראות מביא רבינו כ"פ לקמן, ובפירושו על שיר השירים ורות כמה פעמים, וגם מובא כ"פ בפ' הר"י נחמיהש על משלי עמוד יט נא פג קכא קס קע והוא מכנהו "פרפראות לחכמה". ובפ' הר"י נחמיהש לאבות פ"ו מט"ז. מ) וכ"ה בספרי ובפ' רבינו הלל וברבינו מיוחס. ובלקח טוב כתב הרי יושב במקום אחר הוא ט"ס וצ"ל במקום אחד (ודלא כביאור מהר"ם אות קלו). ובמדרש חדש עמוד קכב היושב בתוך הבית אתה חייב לתת לו קודם לעניי העיר. מא) ספרי פיסקא קטז. מב) ב"ב ט. מג) וכ"כ הלקח טוב ורבינו מיוחס עמוד עג. מד) כתובות סז: וגירסתנו: לקמיה דרבא. מה) כתובות סז: ובספרי פי' קטז. מו) וכ"כ במדרש אגדה דאם אינו יכול ללכת ברגליו צריך ליתן לו בהמה לרכוב עליה.